

**VASILE ERNU** s-a născut în 1971 la Colibași, Cahul, RSS Moldovenească. Este absolvent al Facultății de Filozofie (Universitatea Al. I. Cuza, Iași, 1996) și al masterului în Filozofie (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj, 1997). A fost redactor fondator al revistei *Philosophy&Stuff* și redactor asociat al revistei *Idea artă+societate*. A activat în cadrul Fundațiilor Idea și Tranzit și al editurilor Idea și Polirom. În ultimii ani a ținut rubrici de opinie în *România liberă*, *HotNews*, *Timpul și Adevărul*, precum și rubrici permanente la revistele *Noua literatură*, *Suplimentul de cultură* și *Observator cultural*.

A debutat cu volumul *Născut în URSS* (Polirom, 2006; ediția a II-a, 2007; ediția a III-a, 2010; ediția a IV-a, 2013), volum tradus în rusă (Editura Ad Marginem, 2007), bulgară (Editura KX – Critique & Humanism, 2009), spaniolă (Editura Akal, 2010), italiană (Editura Hacca, 2010), maghiară (Editura L'Harmattan, 2011), georgiană (Editura Sulakauri, 2011) și polonă (Editura Claroscuro, 2014). Volumul a fost distins cu Premiul pentru debut al *României literare* și cu Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor din România.

În 2009 publică, la Editura Polirom, *Ultimii eretici ai Imperiului*, volum tradus în italiană (Editura Hacca, 2012) și rusă (în curs de apariție la Editura Ad Marginem). La aceeași editură publică, în 2010, împreună cu Bogdan-Alexandru Stănescu, volumul *Ceea ce ne desparte. Epistolarul de la Hanul lui Manuc*, iar în 2015, *Sectanții. Mică trilogie a marginalilor*, volum distins cu Premiul Matei Brâncoveanu pentru Literatură.

În 2012 publică, la Editura Cartier, volumul *Intelighenția rusă azi*, urmat, în 2013, de *Sint un om de stînga*.

Alături de Costi Rogozanu, Ciprian Șulea și Ovidiu Țichindeleanu, este coordonator al volumului *Iluzia anticomunismului. Lecturi critice ale Raportului Tismăneanu*, Editura Cartier, 2008. Alături de Florin Poenaru, este coordonatorul volumului *Ucraina live. Criza din Ucraina: de la Maidan la război civil*, Editura Tact, 2014.

Este unul dintre fondatorii și coordonatorii proiectului ([www.criticatac.ro](http://www.criticatac.ro)).

# Vasile Ernu

## Intelighenția basarabeană azi

Interviuri, discuții, polemici despre  
Basarabia de ieri și de azi

R o t o n d a  
CARTIER

## Cuprins

Covorul moldovenesc. În loc de introducere (Vasile Ernu).....	5
„Sunt un copil al războiului” (Interviu cu Vladimir Beșleagă) .....	10
„Chiar de mi-aș dori, nu pot să spun că am devenit orășean” (Interviu cu Vasile Botnaru) .....	27
„Dușmanul de clasă” sau scurtă istorie a comunismului din Basarabia (Interviu cu Igor Cașu) .....	42
„Omul poate cădea în capcana oricărei identități” (Interviu cu Tamara Cărăuș) .....	62
„Republica Moldova nu este o țară agrară, ci una rurală” (Interviu cu Victor Ciobanu) .....	75
„Marea noastră problemă este că suntem mici și slabi într-o lume mare și puternică.” (Interviu cu Vsevolod Ciornei) .....	88
„Am vrut cu revista «Contrafort» să creăm o alternativă. Culturală, ideologică și finalmente politică în Basarabia” (Interviu cu Vasile Gârneț și Vitalie Ciobanu, fondatori și editori ai revistei „Contrafort”) .....	105
„Cartea există ca să (re)nască o lume” (Interviu cu Emilian Galaicu-Păun) .....	121
Despre reinventarea tradiției. Alexandru Sturdza și Europa Sfintei Alianțe sau un străin de pretutindeni (Interviu cu Stella Ghervas) .....	135
„Așa ne scurtăm viața noastră și o prelungim pe cea a cărților” (Interviu cu Gheorghe Erizanu) .....	147
„Eu sunt produsul proiectului sovietic oficial «Prietenia popoarelor»” (Interviu cu Serghei Ehrlich).....	161

Întorcerea acasă sau de ce „nimeni n-o să înceteze să-și bată nevasta acasă, pentru că a văzut un spectacol de teatru” (Interviu cu Nicoleta Esinencu) .....	176
„Moldova este o zonă limitrofă între două modele civilizaționale și eu aș prefera ca ea să existe de sine stătător.” (Interviu cu Oleg Krasnov) .....	192
Nici eroi, nici trădători. Despre Basarabia, comunism, ascensoare sociale, Unire sau un nou proiect de țară (Interviu cu Petru Negură).....	210
„Fojgăiala luptei pentru o bucățică de mâncare mai grasă, iată suma deliciilor propuse de libera concurență” (Interviu cu Oleg Panfil) .....	232
„Desenam de când mă țin minte. Aveam condiții prielnice: culori, hârtie, liniște...” (Interviu cu Lică Sainciuc).....	258
„Conflictul central al politicii și societății moldovenești este unul de clasă...” (Interviu cu Vitalie Sprânceană).....	266
„Chișinăul a fost distrus atât pe timp de război, cât și pe timp de pace” (Interviu cu Ion Ștefăniță).....	286
„Moldova-i vie și este în căutarea unei autentice statalități moldovenești” (Interviu cu Mark Tkaciuk) .....	296
Ultima generație sovietică, prima generație independentă. De la generația rupturii la cea a colapsului (Interviu cu Alexei Tulbure).....	311
„Am avut vise, idealuri, pe care chiar atunci le vedeam cum se năruie sub ochii exaltați ai mulțimilor” (Interviu cu Andrei Țurcanu) .....	337
„Patria este ceea ce nu ți se poate lua” (Interviu cu Serghei Uzun).....	356

## „Sunt un copil al războiului”

Interviu cu Vladimir Beșleagă

*Când am citit prima dată „Zbor frânt” am fost foarte impresionat. Pentru mine, în adolescență, Vladimir Beșleagă era un soi de Marin Preda. Chiar mai mult. Din păcate, l-am cunoscut foarte târziu. Când nu mai visam să-l cunosc. Și mi-a devenit un fel de tată: îl ascult cu nesaț și deseori nu sunt de acord. Dar îl admir și îl respect enorm, ca să nu spun mai mult. E din aceeași generație cu părinții mei și a trecut prin aceleași suferințe și dezamăgiri. El este unul dintre ultimii, foarte puținii supraviețuitori ai unei generații excepționale. Păcat că-i cunoaștem atât de puțin.*

— Dragă Vladimir Beșleagă, sunteți unul dintre cei mai iubiți și respectați intelectuali ai Basarabiei, din aceeași generație cu părinții mei, o generație foarte încercată și care a dus greul anilor de refacere de după război etc. De unde vine Vladimir Beșleagă, din ce familie și sat se trage el?

— Mediul social-istoric: sunt născut în 1931, comuna Mălăiești, județul Tiraspol, timp în care Stalin mână lumea în colhoz. Bunelul meu de pe mamă, Andrei Ciocârlan, gospodar înstărit, s-a dat și el la colectivă, dar văzând că acolo s-au adunat doar trântorii satului, cărora le place să stea mai mult la umbră decât să muncească, iese din acea făcătură bolșevică. Este judecat, face un an de muncă silnică, revine acasă și se apucă iar de propria-i gospodărie. Anul următor este arestat și, împreună cu nevasta și fiul mezin Alexandru, exilat în pădurile Rusiei, unde curând moare de dizenterie, iar Sașca este sfâșiat de lupi. Fiica lui mai mică, Fevronia-Eugenia, de nici 17 ani, ca să nu fie deportată și ea, se mărită de urgență cu Vasile Beșleagă, și așa apar eu pe lume: cu prețul morții bunelului și al unchiului meu nevârstnic, dar și cel al tinereții mamei, aproape copilă. Când am ajuns să conștientizez, în adolescență, acest secret al nașterii mele, am avut prima în viață ispită a sinuciderii...

— Ce vă mai amintiți din anii războiului? Știu că aveți o poveste fascinantă în legătură cu numele dumneavoastră, Adolf. Ce urme a lăsat în destinul dumneavoastră marele război?

— Sunt un copil al războiului. L-am trăit integral, fiind martor ocular al începutului din duminica de 22 iunie, când a fost bombardat Tiraspolul de aviația germană și până-n primăvara lui 1945, când am fost secerat de tifos. Evacuație până aproape de Odesa. Revenire pe jos, în doi cu mama, acasă. Întâlnirea cu ofițerul german. Tata în tranșeele din Odesa asediată de armatele române. Căderea Odesei. Întoarcerea tatei. Notar în comuna Mălăiești. Războiul ne-a adus nouă, transnistrienilor, care ne-am aflat sub administrație civilă română în anii 1941-1944, libertatea credinței creștine, practicarea obiceiurilor strămoșești, restituirea pământurilor confiscate de colhozurile bolșevice, iar mie, copilului de 10 ani, școală românească. La Tiraspol a funcționat un liceu cu numele „Duca-Vodă”, la care am mers după clasa a patra primară cu program românesc să mă înscriu, dar nu am reușit, m-am întors în sat, unde se înființase și la noi unul, și am urmat clasa întâi liceu și jumătate de clasa a doua. Am citit atâtea carti românească atuncea! Am mers liber cu uratul, colindul, cu chiraleisa, lucruri care ne erau interzise de regimul bolșevic. Ba, la acei ani mă încumetam să merg la șezători, cu flăcăii... Am avut o copilărie de poveste!

Iar cu numele a fost așa. La naștere, tata Vasile a ținut să-mi dea numele german Adolf, pe care, zicea el, îl citise într-un calendar și era al unui matematician german. El voia ca să mă fac și eu matematician. Afară de asta, în tinerețea lui, tata muncise sezonier la Kassel, o colonie germană, vecină cu Mălăieștii noștri, și era încântat de modul de viață și gospodăria nemților. Când au vrut mama și bunica Natalia să mă boteze într-ascuns, preotul rus din sat, Vladimir Fomițki, le-a cerut un document. Ele au furat de la tata ce-avea el, l-au adus, și când preotul a văzut ce scrie acolo, le-a tăiat-o: „Acesta e un nume catolic, nu-l botez!” Femeile: „Ce să facem, batiușka? Să moară nebotezat? Fă cumva și-l încreștinează.” Și popa mi-a dat numele lui, Vladimir, și m-am văzut în legea lui Cristos. Prietenii în copilărie îmi ziceau: „Adic!”, cu accentul pe A...

În primăvara lui 1944, când frontul ajunsese la Nistru, tata a fost arestat împreună cu alți bărbați din părțile noastre, bănuți de legături cu partizanii sovietici, dus la GESTAPO la Tiraspol, acolo cercetat și bătut să dea informații. Fiind om descurcăreț toată viața lui, cum avea la el acel document, a mizat pe numele meu german, așa că a scăpat cu zile, pe când ceilalți mai toți au fost executați...

Pentru mine, războiul a însemnat nu doar câțiva ani de minunată școală românească, ci a marcat, într-un fel, debutul meu literar, chiar dacă sub formă epistolară. Se întâmpla la 13 ani. Printr-un răvaș scris cu mână de copil, către unchiul Costea, care se afla pe front, prin Ungaria... Hârtia, cum se zice pe la noi scrisorii, poartă data de 29 decembrie 1944. Nu a mai fost expediată, până să duc eu acel triumphi ostășesc la poștă, cade vestea că unchiul Costea e mort...

— În familia mea, pentru că părinții mei au prins Marea Foamete din '46, fiind cam de aceeași vârstă cu dumneavoastră, am foarte multe povești legate de această tragedie cumplită. Ce povești și amintiri aveți dumneavoastră?

— Adevărat, povești! Prima a fost cea auzită de la tată-meu: despre foamea din anii 1922–1923. Când eu nici nu existam pe lume. Apoi alta, de la începutul anilor '30. Când eram prea mic. După care veni și a treia, ca s-o gust și eu, cea din 1946–1947. De altfel, sistemul totalitar sovietic era marcat cam la fiecare zece ani de câte o frumusețe de... FOAMETE!

La concret. Prima imagine de coșmar au fost... lăcustele. Era în vara fierbinte, uscată a lui '46. Mă aflam afară, pe la amiază, între căsoaie și bașta beciului. Soarele era de-acum sus. La un moment dat, prinse a se întuneca, în plină zi. Mă uit în sus și văd cum dinspre răsărit vine ca un nor, dar nu de ploaie, ci un nor verde. Nu mai văzusem așa ceva! Și cum vine, odată cade peste sat, peste casa noastră, peste mine, cu mii și milioane, și miliarde de ființe zburătoare, lungi în trup, cu aripi sfârânde, cad valuri-valuri la pământ, mișcându-se înainte pe jos, răzând în rostogolirea lor și biete resturi din troscotul și așa ars și uscat ce mai rămăsese după marea uscăciune a acelei veri. Am înhățat un măturoi și am prins a bate în spurcatele gănganii, dar de unde?

Pe unele le striveam, dar în locul lor cădeau alte puhoai nesățioase, răbufniri ale deșerturilor asiatice ajunse până la noi...

Da, mare prăpăd a fost. Dar să-ți spun un adevăr: la noi, în Moldova, foametea vine nu din cauza secetei, nu. Ci pentru că oamenilor li se ia pâinea! În Moldova un an poate hrăni alți câțiva! În '44 aveam atâta pâine, că ar fi ajuns pentru zece ani secetoși. Armata Roșie a staționat cinci luni la Nistru și a păpat tot...

Un caz. Ies eu în sat, să merg la văru-meu. Tai prin grădinile arse ale oamenilor. Când să ajung în centrul satului, pe o ulicioară, văd un buluc de oameni alergând după cineva fugind înaintea lor, oameni care aleargă și strigă: „Prindeți-o! Țineți-o! Tălhărița!” Fug și eu după ei și ce să văd? O fată ca de vreo 18 ani, una dintre surorile orfane care trăiau singure într-o bujdă pe ulița noastră, mai jos, fugea de gloata aceea care mai-mai s-o prindă. Când ajunge la malul râpei, sub care era o fântână cu colac de piatră ca de câteva șchioape de nalt de la pământ, se oprește și se aruncă-n fântână. Ce-a fost? Se băgase la o gospodină în beci și furase un ulcior cu lapte. Aceea avea vacă, iar ele, cele două surori fără părinți, când treceau pe lângă casa lor, le vedeam negre-tăbăcite la față, de foame. S-a aruncat în fântână, să moară de rușine. Dar nu s-a înecat, că fântâna era și ea secată de atâta secetă. M-am aplecat peste colac și am văzut-o șezând la fund pe un pietroi, dârdâind de frică și frig...

A murit multă lume de foame atunci. Rar cine avea ce mânca. Se duceau oamenii în Ucraina în sus, să schimbe boarfe pe te miri ceva de-ale gurii. Mulți se prăpădeau pe drum, nu se mai întorceau. Dar de ce acel prăpăd? Bolșevicii au golit podurile ca să poată mai lesne băga lumea în colhoz. S-a întâmplat să merg la Congaz în vara lui '47, acolo unde lucra tată-meu în sistemul cooperăției, și am văzut oameni umflați de foame. Aceia care scăpaseră cu zile. Dar în iarnă au pierit cu sutele și miile, de nu avea cine să le sape gropi, așa că îi scoteau la câmp și-i băgau în troiene, iar când omătul s-a luat în primăvară, câmpurile erau semănate cu morți...

Mă mir de rătăcii de frați găgăuzi, care se lasă amăgiți de șovinii ruși și astăzi, ei care au fost cel mai mult secerăți de regimul imperial rusesc!

Apropo, pe la începutul anilor '80, aflându-mă într-o călătorie cu poetul ilegalist Emilian Bucov, în acei ani triști, aflat în funcția de viceprim-ministru al guvernului RSSM, am avut ideea de a-l trage de limbă: „Dar câți oameni au pierit la noi de foame?”, la care dânsul a răspuns: „Ca la vreo 300 de mii”. Asta după ce Puterea Sovietică, reocupând Basarabia, a băgat în focul războiului pe bărbați și flăcăi, în cele mai aprige lupte, de-au fost măcelărite tot vreo 300 de mii...

— Dar câți au rămas să zacă în pământul înghețat al Siberiei? Cine-i va număra?

— Poate jigodiile „socialiste”, care ne cheamă înapoi, în raiul imperialist rusesc? Și un moment strict personal. Înainte de a ne scoate din sat și a ne duce în evacuatie, ca să poată rășlui mai ușor bunurile oamenilor, în casa fostului primar din spatele casei noastre s-au instalat soldații, care, aducând de undeva un taur, l-au băgat în staul, l-au legat cu coarnezle de zăvor și hai să tragă în el, drept în frunte, cu pistolul automat, ca să-l omoare și să-l mănânce. Trăgeau, trăgeau, dar taurul nu cădea, doar flutura din cap. Până la urmă l-au doborât. L-au jupuit, iar pielea au aruncat-o sub gardul nostru. Eu, care am urmărit toată scena stând la ferestruica de pe cuptor, m-am furișat pe întuneric și am cărat acea piele la noi, am urcat-o în pod și am întins-o pe grinda unui căprior. Dar era grea, bre! Foarte grea! Sărmanul taur, ce moarte a avut. Asta a fost în vara lui '44. Pielea s-a uscat acolo, în pod. A venit foametea și în toiul ei, din iarna lui 1946–1947, urcam în pod și cu un cuțit tăiam o bucată, rădeam-pârleam bine părul, o mărunțeam, o fierbeam și făceam un fel de răcitură. Ce mai bucate alese!

— Dar ce amintiri aveți despre școală? Cum au fost primii ani de școală?

— Mai întâi, despre cum am mers eu la școală. De pe la șase ani știam să citesc: m-a învățat mama în joacă și buchiile slavonești, și pe cele rusești, dar și literele latine-românești. Iar de mers am mers la numai șapte ani, că pe atunci te lua la opt. De ce așa? A fost ambățul meu! În acel an, 1938, se făceau școlari prietenii mei de joacă, vecina Natașa și verișorul Vladimir (leat 1930), așa că eu rămâneam singur, ca

mânzul de iapă, cum se zice pe la noi. Am început să buhăiesc în gura mare: „Vreau și eu la școală! Vreau la școală și gata!” N-a avut încotro tata și m-a dus. Lecțiile începuseră. Tata către director: „Băiatul ista al meu vrea la școală.” Directorul: „Dar câți ani are?” – „Șapte.” – „Să se mai joace un an și-l aduci.” Dar vorbeau pe rusește, să nu înțeleg eu. Pe dracu! Eu să nu înțeleg? Și când să mă ia tata de mână să ne ducem înapoi acasă, eu mă agăț de ușa cancelariei și urlu de se cutremurără toate cele trei etaje: „Nu merg acasă! Vreau la școală! Vreau la școală!” Și n-a avut încotro acel director și m-a dus într-o clasă de-a întâia, m-a așezat într-o bancă din fund, zicându-i tatei, în particular: „O să stea o zi, două, are să i se urască și...”

De unde? Mie să mi se urască de școală? M-am apucat de carte și... Cum am pornit-o cu note de foarte bine, așa am încheiat-o cu medalie de aur, prima în satul nostru. Ce-i drept, a ajuns la mine după multe și tot felul de peripeții...

Acum stau și mă gândesc ce-a fost și de ce a fost așa cum a fost? De unde setea aceea de învățătură? Află, dragă Vasile, că găsesc explicații de-a dreptul mistice. Anume, copilăria mea până pe la 10 ani am petrecut-o în casa fostului prim-învățător din sat, Cozma Grebencea, pe care părinții mei au cumpărat-o ca fiind casă confiscată de la rudele celui învățător. Iar fiul lui Cozma Grebencea a fost un mare matematician, cunoscut în URSS, autor de manuale. Afară de asta, aveam de vecin, peste drum de noi, pe Sârghe Marian, feciorul lui Filimon Marian, staroste de biserică, om cu învățătură de carte, despre care amintea în manualul de GEOGRAFIE A ROMÂNIEI, la compartimentul ROMÂNII DIN TRANSNISTRIA, Simion Mehedinți, precum că, în anul 1917, acel Filimon Marian i-a scris la Chișinău lui Pantelimon Halippa să trimită preot moldovean, căci creștinii din Mălăiești nu înțeleg slujba popăului rus.

Așa că, până la război, am făcut trei clase de școală sovietică. L-am avut de învățător pe Constantin Rață, originar de prin părțile Buhului. După care a urmat clasa a patra românească, învățător consăteanul nostru Vladimir Pelin. Un an și jumătate de liceu românesc... Iar vin rușii și ne dau îndărăt în clasa a cincea. Abia la 19 ani termin școala medie, vârstă la care unii se însurau, iar eu mergeam la facultate...

Foamea am trăit-o în anii de școală. Nevoie, dărdâiam de frig în clasele neîncălzite. Rodeam macuh, ca niște guzgani, așa li se zice pe la noi turtelor oleaginoase, care ni se păreau un deliciu... Manuale nu existau. Literatura clasică nu era recunoscută. Noi făceam încercări literare. Iar în clasele mari am fondat un cerc literar și ne inițiam în secretele compunerilor de versuri și proze, ba și unele încercări de dramaturgie. Scoteam o gazetă de perete. În clasa a opta (1948) am debutat cu poezia „Bradul”, publicată în ziarul raional, apoi cu alta apărută în revista pentru copii de la Chișinău ...

— **Apropo, aveți vreo amintire legată de venirea la putere a Sovietelor? În familie se discutau aceste lucruri? Ce au însemnat toate acestea pentru mediul din care veniți?**

— Da, am multe amintiri din care o să selectez câteva. Eu, propriu-zis, sunt nu doar născut în sânul sistemului sovietic, ci, așa zice, reprezint produsul lui. Or, pentru mine ca transnistrean ce sunt, regimul sovietic nu „a venit”, ci ca și cum era ceva „etern”, dintotdeauna – un FATUM! Ca să mă fac mai explicit, voi porni de la întrebarea ce mi-ai formulat și voi răspunde scurt: din fragedă copilărie, alături de basmele bunicii mele, fermecătoare, neuitate, conștiința mea și a generației mele a fost bântuită de istoria zbuciumată a meleagului nostru de la Nistru. Când se adunau la sfat și amintiri părinții, buneii, cei mai în vârstă, asta se auzea: „Dar știi, când cu Denikin... Dar știi, când cu Petliura... Când cu austriecii...” Dar cele mai groaznice amintiri erau cele cu Kotovski și cu VĂSĂLKA, adică cu colectivizarea și deportările. Eu, ca unul format în cadrul școlii sovietice, care ne educa în spiritul ideologiei comunist-bolșevice – că noi suntem cei mai fericiți copii din lume, că Stalin ne-a dat astă viață –, când ieșeam de la clasă, vedeam absolut altceva, exact contrariul – mizerie și nedreptăți! Asta crea în chiar inima mea fragedă o ruptură dureroasă. Cu atât mai tragică, cu cât acea ruptură trecea prin chiar jertfa casei noastre, a bunelului meu deportat și ucis, apoi cu arestarea și condamnarea la ani grei de pușcărie a tatălui meu. Pe diploma mea de Laudă, cu care am terminat clasa întâi, erau puse portretele aurite, din stânga Lenin, din dreapta

Stalin. Erau zeii, idoli noștri, precum ne insuflau învățătorii. Dar! Oamenii din sat, care mai rămăseseră neexterminați de represiunile staliniste, răbufneau, chiar dacă în surdină... Așa se face că chiar lângă școala noastră își avea casa moș Vasile Goraș, zis Ștefan, care discuta cu mine, școlarul, iscodindu-mă: „Dar ce vă mai învață pe voi la școală?” Apoi, după ce mă descosea bine, declara: „Lenin acela al vostru a fost un BANDIT! A stricat lumea din drum!” Erau lucruri care veneau ca o lovitură de măciucă!

Dar când m-am mai ridicat, am aflat că în vara anului 1919 mălăieștenii dimpreună cu satele vecine Plosca, Butur, Teiul, Kassel ș.a. s-au răsculat împotriva bolșevicilor. Aceștia au venit cu tunuri asupra alor noștri. Și s-au răfuit cu multă cruzime. Zicea deseori mătușa Axinia, sora tatălui meu: „Atunci când am fugit la Plosca. Mama cu vaca de funie înaintea, iar eu, copilă de patru ani, mă țineam de coada vacii...” Iar episodul cel mai crud a fost când bărbații și flăcăii au fost adunați la voloste de ciracii lui Kotovski și acolo măcelăriți vreo cincizeci, după cum au mărturisit mai târziu cei ce au scăpat cu zile...

Abia în anii de studenție mi s-au deschis ochii asupra adevărului istoric și a crimelor bolșevicilor, care una declarau și absolut contrariul practicau! Un detaliu doar: în 1936 este adoptată așa-zisa Constituție Stalinistă, cea mai democratică din lume, iar în 1937 Stalin declanșează Marea Teroare! Decapitează până și pe cei mai apropiați și fideli adepți și tovarăși de luptă ai lui, primul fiind Kirov! Cum ni se băga în cap că moșierii și capitaliștii au fost niște balauri sângeroși, când au venit românii și am trăit cu ei câțiva ani, deși război, am dus o cu totul altă viață – ei ne-au întors casa bunelului Andrei, pământul lui, credința, obiceiurile. Iar când s-au întors rușii în 1944, l-au spânzurat pe primarul satului în chiar văzul lumii, pe bărbați și flăcăi i-au mobilizat și, așa neîmbrăcați cum i-au luat de acasă, pe mulți neinștruiți, i-au băgat în focul cel mare, de au pierit ca oile chiar aici, la Nistru, la Calfa. Floarea Mălăieștilor!

— **Când ați ajuns la Chișinău? Cum a găsit capitala Basarabiei un copil venit dintr-un sat transnistrean? Apropo, vorbești limba rusă?**